

~~14295~~

а
чня
течка

1923

ЛАВИ ІДУТЬ
КАЕСЕМОВІ

ЛІТЕРАТУРА
І МИСТЕЦТВО



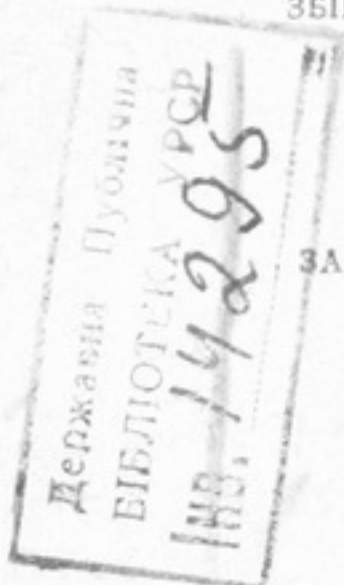
ЛАВИ ІДУТЬ КАЕСЕМОВІ

ЗБІРНИК КОМСОМОЛЬСЬКИХ ПОЕЗІЙ

УКЛАВ І. ШКРУМ

ЗА РЕДАКЦІЄЮ ТА ПЕРЕДМОВОЮ

М. ШЕРЕМЕТА



ЛІТЕРАТУРА І МИСТЕЦТВО
ХАРКІВ — 1931



Бібліографічний опис цього видання вміщено
в „Літописі Українського Друку“, „Картковому
резервуарі“ та інших поміщеннях Української
Книжкової Палати

200

1R

161.2106-11082

~~Ш6(2)=94/7-5943~~
Ш6(4УКР)6-5943

с!

ДВОУ

Четверта Друкарня
імени В. І. Леніна.
Одеса, Пушкінська 18.
Верезень. 1931.

Державна Публічна
БІБЛІОТЕКА УРСР
ІНВ. 123336

ВНООФ
Звірено 20 07 р.

ПЕРЕДМОВА

В добу соціалістичного наступу на капіталістичні рештки села й міста, знищення куркуля, як класи, та розгорнутого соцбудівництва періоду реконструкції—одним з основних чинників, що допомагає будувати соціалізм в одній країні є пролетарська література, що сьогодні досягла вже чималих здобутків. Комсомольська література входить складовою частиною в пролетарську літературу, вносячи туди свою специфіку та особливості більше вікового характеру.

Комсомольська література на Україні на сьогодні є незаперечливий чинник, тоді як ще недавно дехто (М. Хвильовий) заперечував самий факт її існування, прирівнюючи комсомольську літературу до літератури професійної чи ще вужчого значення. Тепер навіч видно ідейне та художнє зростання комсомольської української літератури на сьогодні, її широкий авторитет та популярність серед робітничо-колгоспної молоді України.

Найкраще об'єднав майже всіх комсомольських письменників: поетів, прозаїків та

драматургів „Молодняк“—Всеукраїнська спілка комсомольських письменників, що весь час працювала під ідейним проводом партії та комсомолу. І тому не дивно, що переважну більшість авторів різних збірників комсомольської літератури становлять молодняківці.

Та було б невірно, якби ми сказали, що поза „Молодняком“ нема комсомольських письменників. Це б значило не розуміти шляхів розвитку самої комсомольської літератури, звужувати їх.

В українській літературі ми мали дві спроби об'єднання творчості комсомольських письменників в окремих збірниках та альманахах. Це збірник комсомольської поезії та прози „Барвінковий цвіт“ (упорядчик Б. Коваленко, 1927 р., розійшовся) та альманах „Молодняк“—збірник самих молодняківців (1930 р. Упорядчик Д. Чепурний).

„Лави ідуть КаеСеМові“—будуть ширшою спробою, поза всякими груповими ознаками, продемонструвати творчість усіх комсомольських поетів. Було б дуже неправильно і хибно всю комсомольську поезію підпорядкувати одному якомусь творчому напрямові чи школі. Щоправда, поети - молодняківці визнають методу діалектичного матеріалізму за єдину творчоспроможну, а звідси жанр „предметної лірики“, що найбільше полонив молодняківців і має під собою сильне підґрунтя. Ця

⊗

риса характерна і надає стилевій монолітності поетам молодняківцям.

Та комсомольські поети мають нахил і до інших творчих напрямів та течій на засадах теж діалектичного матеріалізму, які також представлені в нашому збірнику.

У збірнику комсомольських поезій „Лави ідуть КаеСеМові“ представлено по можливості кращі з погляду соціальної актуальності та художності зразки творчості кращих комсомольських поетів.

Комсомол—передовий загін юнацтва, він неухильно працює під проводом партії. В час реконструкції та виконання п'ятирічки в чотири роки комсомол оголосив себе за ударну бригаду на виробництві, в колгоспі—скрізь. Отже й комсомольські поети мусіли художньо відбити соціалістичні процеси, що в країні відбуваються.

Такий матеріал теж представлений у збірці, хоч, може, й неповно. Зібрано кращі зразки роботи комсомольських поетів, але вони можуть збліднути через деякий час, і замінитись на ще кращі.

Це нам зрозуміло і бажано, бо це говорить про зростання поетів, що вони не стоять на місці, а йдуть разом з ударним ленінським комсомолом.

М. Шеремет

Павло Усенко

ІДУТЬ

Рудні, заводи і села—
Юних вітайте—ідуты!
Лави ідутъ Каесемові,—
Дальня вгинається путь.

Хто їх, дітей синьоблюзих,
В двері Комуни повів?
— Лібкнехт червоний і Роза,
Дні світових Октябрів.

Скільки іде їх, Ратманських—
З кожного Енгельс буя!
Бурі ж були не останні,
Бути ще, бути в боях!

Там, де змагається Захід,
Там, де прояснює Схід,
Треба, товаришу, брате,
Пути порвати, розбити.

Армію юну, Червону
Оком навколо окинь—
Йдутъ мільйон мільйонів,
Має полотнами КІМ.

Тож лине дужими лавами
Ленін незримо вперед,
Леніна книги і глави
Всім мільйонам розкрить.

Буде компартія повна.
Місто робоче дасть сил!
Візьме—сьогодні з трибуни
Скаже країнам усім:

Рудні, заводи і села—
Юних вітайте—ідуть!..
Лави ідуть Каесемові,
Дальня вгинається путь!

ЗУСТРІЧ

Йдуть жита, наступають жита,
Немов армії братньої чати.
За могилами бій, похід, гул копита.
І прийшли із серпами дівчата.
Власне сестри-тополі. Їх сім.
Та не знаю—кияни, полтавці?
Квіти—мак, квіти—чари в косі,
Очі—блиск, очі—гра і ласкавці.
В полі сорок доріг, всі до сонця прийшли,
Знають поділ і власність і межі.
„Є у тебе твоє, а твоє, що нажив“,
І серпи не тупі—гострі леза!
— Ми уміємо жать, прясти, сіять, полоть
І братам перев'язувать рани,
Доля вивчила нас боронити село
І на полі шукати повстання.
Та й метнули серпи—сім серпів
І обніжками пісня жнивварка,
То обходив-гуляв з віку в вік житоспів,
Ані тіні на небі, ні хмарки.

— Як же так, і повстання нема
І в блакитті—о, хмарне блакиття!
— Хто із поля пішов, не вернувсь до ярма,
Не озброїв ні долі, ні жита?
Поспитала одна, друга—в сміх,
Третя—в плач, а останні:
— Я б пішла,
 коли б можна?
 — Не гріх!
— Я бувала уже, я повстанка...
... Гур—гур—гур... з-за гори
Таки ж бій!
Таки ж грохот сьогодні гарматний!
... Гур—гур—гур...
То не буря, не грім!
То не буря, не грім!
— Здрастуйте, братіку, трактор!
І поклон, і низенький поклон,
Як велять ще селянські звичаї,
А на тракторі „КІМ“,
На прапорі „КОММОЛ“,
Сині квіти його уквітчали.
— Ой, дівчата, ой, сестри мої!
Молодий машиніста, чорнявий.
Вечір десь, вечір йшов голубий
І зацвів угорі кучеряво.

За могилою сон, не ідуть копита,
І серпи через плечі дівчата...
А жита полягли, у наметах жита.
Немов армії братньої чати.

Павло Усенко

ВЕСНЯНЕ

І сьогодні весна, як учора,
Як у той 18-й рік!
... Я пригадую місто і поле,
Гул і постріли, кров... чоловік.
Наступали колони німецькі,
Громи здалеку в серце і в кров;
Нас п'ятнадцять стрільців половецьких
Захищали Слауту—Дніпро.
Нас у хвилях тонуло п'ятнадцять,
Випливали на кручу лиш сім,
Полоскали нас з чорного „макса“,
Не пускали ніяк доплисти.
Ой, піски задніпрянські веселі,
Цілих сім ми зробили мереж,
Коли бігли в стурбовані села,
В розпочаток бунтарських пожеж.
І від щастя, не знаю, від горя
Промінь соняшний серце пропik.
... І сьогодні весна, як учора,
Як у той 18-й рік.

Степан Крижанівський

ПОТЕНЦІЯ

„Молоднякові“
„Сьогодні Дніпро по-
вернув ліворуч“
(З газет)

В рясному колі риштовань,
В пилу робіт стоять;
Застиглі сили кіловат—
Есхар і Дніпрельстан.

Та визначено наперед
Потужність, що тепер в потенції.
І ось уже надходить день цей,
Коли досягнем меж і мет.

Так всі ми теж—в літах зростання,
Над берегом ясних заток,
Щоби зрости й сказати востаннє:
Готові ми.

Включайте ток!

ПОРТ

Достиг урожай. Піднесли елеватор,—
Красунем стоїть серед порту. Так от
Наближається експорт. Ставай но на варту—
Готуйся приймати, готуйся здавати,
В чеканні на краще затихнулий порт!
Навколо колгоспи, радгосп зернотресту,
Кінчають уборку. Чекай звідтіля—
Уже там чували лежать в штабелях,
До тебе ідуть з-за Босфору „Трієсти“—
Важкі пароплави в південних морях.
До тебе щодня, щогодини вагони,
Як нерви до центрів, везуть і везуть
Пшениці важкої незчисленні тонни
І чорного мангану ешельони
— Вантаж Чорномор'я в далеку путь!
До тебе приходять червоні валки
З близьких і далеких врожайних сіл.
І колеться тиша застигла навпіл,
— Коли пролунають промови палко
Творців від країни потужних зусиль:

— Щоб нащій країні залізного ходу,
Високих піднесень, широких доріг,
Щоб тракторів більше й комбайнів нових,
Заліза, вугілля, нафти для заводів,
Мужніше за працю! Прискорити біг!
... До міста підноситься гомін порта—
Пшеницю і манган беруть пароплави.
І пахнуть достатністю наші застави...
І радісно місто той гомін верта:
Росії—нема, Україна—не та...
О, порте, приймай цю навалу гостей.
Хай влітку цвіте ряснота твоїх весен!
Херсон, Миколаїв, Одеса,
Це ж нащій країні стреміти, ачей,
Широких доріг і високих піднесень!

Ярослав Гримайло

СЕЛЬБУДІВСЬКІ ВЕЧОРИ

I

Золоті хвилинки —
Вечори
Зимові.
У снігу ялицьки,
Синьоброві.
Не шумить жоржина
З білих
Хутр —
Сиплеється сніжинок
Перлямутр.
Мов затоки —
Вечір... Синь...
Інею жасміни
Над усім.
А вгорі зірниця...
... Йти, не йти?
Бо мороз
іскриться,
палахтить!...

II

В двері
 Сміху
 Зграйка —
 Шум
 Долонь...
 З ними —
 Балалайка
 І гармонь.
 — Ого-го!

 — Здорові!

 — Це то так!

 — Ке лиш —
 Чорноброві,
 Залітай!
 — Ех, ви...
 Наші непки!
 Губи-мак!

 А на дворі —
 Крепкий
 Морозняк!..
 — Глянь лише,
 У Міньки —

Лиця схожі,
Зірвані,
Ось-тільки,
Рожі!
— Братці,
Право слово,
Молодця!
.....
Тільки
Ти—без
Того...
Залицянь!
Знову —
Сміху
Зграйка.
Слів—
Вогонь...
В руки —
Балалайка
І гармонь!
Тонко
В перебоях.
.....
— Гей, братняк,
Хто сипне махорки?
.....
Городняк!

Балалайка

Вище!..

Сіє мідь!

.

Товариство,

Ближче...

Доповідь!

III

В синю ніч —

Хвилинки,

Як пісні.

За вікном сніжинки...

Сніг...

І сніг. ~

За вікном

Морози...

Ну, і най —

Крякнуть верболози

В долинах!

А із товариством

... Вір

На честь...

Молодо —

Іскристо —

Гаряче!

М. Шеремет

БЮЛЕТЕНЬ З ВУГІЛЬНОГО ФРОНТУ

Дата: 20-Х,
інакше—ударний квартал.
Ставку
 країни
 взято
на
 вугіль,
 чавун,
 сталь.
На мові мільйонів мас,
що горять соціалістичним поривом
заплямовано Донбас
словом страшним
 проривом.
Бийся,
 серце
 Донбаське,
 дужч,
безперервно
 і ніччю
 і вдень!

Лікарським листком
на виду
лежить
бюлетень.
В агонії
з газетних шпальт
рвуться
оперативні
зводки:
По Марківській групі шахт
46—48 відсотків.
І зводки йдуть без перемін —
на серці
холодно
Й тривожно...
Так само в 19-ім
в степу коней триножили.
Сповзалися на животі
по двоє-трое в балку,
щоб вислухати хоч на мить
боїв високі балі.
Так само довелося нам
дихати бюлетенями,
коли есеровка Каплан
стріляла в серце Леніна.
А зараз чуємо вночі,

як дихає Донбас,
і серця б'ються тисячі,
росте ентузіазм.
Ми
 слідкували
 за здоров'ям вождя.
Так само тепер
 кожний день
з тремтінням
 рука
 робітника
розгортає
 бюлетень.
Радість подібну
 відчути
 можна
при повній
 перемозі
 комунізму:
Марківська шахта
 переможцем
вийшла
 з кризи.
Цифра здобичі
 стала
 круглішати,

повнокрів'я
брати
з штреків
шахт,
Антрацитом
з газети
відсвічує:
виконання
пляну
на 60.
І відтепер
справа
в вуглєм
став
для всіх
читко і
просто:
Товариші!
Не послаблюйте темп!
Гоніть до 100!

М. Шеремет

КАРНАВАЛІ

Товариші!
Дозвольте п'ять хвилин
позачергово вирвати між ділом.
Я хочу розказати всім
про те, що проліски поспіли.
Про те,
що в лузі лускає лоза
і наливається червоним соком...
Товариші!
проголосуєм „за“ —
пісні веселі,
гулянки широкі!
Повстало перед нами завдання,
щоб осередку весну не прогавить:
давайте
цю ніч вийдемо гулять
і будемо по місту карнавалить.
Не треба кдстюмів,
якихось там ознак,
і кожен з нас
обійдеться
без гриму;

ми знаємо,
 що ворогу і так
наш крок
 залізом
 буде гримать.
Так більше музики,
 вогню,
 пісень!
Давайте дружньо вдарим „Карманьйолу“.
Цю ніч ніхто із наших не засне,
забуде, як пройти додому.
Нехай старі,
 прокинувшись вночі,
зо зла встають,
 завішують фіранки.
Ми будемо шаліти, як чорти,
співати
 і сміятися
 до ранку...

М. Шеремет

ГАЗОАТАКА

Батальйон по шосе йшов стрілецьким кроком
120-ть в хвилину. Недалеко ніч.
Товариш рукою перевірів курок:
Зведений—чи ні.
Я дивився товаришеві просто в спину,
На ремінь, рушницю, лопату,
На пару під'ошов, що в дощ чи годину,
Однаково били об камінь в такт.
Зразу багнети в усіх здригнулись,
Ніби узяв і хитнув хто.
Хвилина—і всі почули:
Запах пронизливий—хлор.
Шапку в коліна.
Натяг шолом.
Світ—у спітнілих кружках окулярів.
Коням і людям дихать крізь скло,
Вугіль і гуму вбирають капілярами.
І коли дихать не стало чим,
Коли руки зривали маску,
Таким теплим і світлим вночі

Був для нас командир з наказом,
Наче тільки родились на світ,
Один одного бачили вперше...
А над нами—аеро свій,
І дорогу веде прожектор.



ДВАНАДЦЯТЬ

Що з-під кінських ніг—
Білим пухом сніг.
Коники-коні...
Снігові степи,
По степах стовпи,
Коники-коні...
На степах отих
Ворон не затих.
Коники-коні...
Не віщуй, не кряч,
Ворон воронач!
Коники-коні.
В чистім полі сніг,
Їдем без доріг...
Коники-коні...

* * *

Ми їхали стремено до стремена,
Дванадцять вершників з ненавиддю в серцях...
На гриви огрів, на схилені рамена,

На рештки мужности в заблуканих борцях,
Мов біла жура, падали сніжинки,
І пальці клякли біля повідків...
Пустеля тиха.
Тільки з-під підків
Сніжок злітав, мов біла пінка.
— Ні їжі, ні тепла! Проклята наша доля!—
Виймаючи наган, сказав наш командир
— Вже краще власти мертвому у полі,
Ні людям, ні тобі ніякої біди!
Підняв наган до змученої скроні
І пальцем мертвим мацає курка.
Не має сил зморожена рука,
І падає наган з заляклої долоні.
І знову степ,
І сніг,
І біла мука —
— Ні їжі, ні тепла!
... Ой, всі дороги хуга-скука,
Ой, всі дороги замела!
Хлопці,—сказав командир.—
Я не хотів вам біди.
Тут вже хоч круть, хоч верть—
Близько моя смерть.
Ви—не кленіть мене,
Хай мене доля клене...

Я не хотів вам біди,—
Так нам сказав командир.
Вбийте мене, молодці!
Сили не маю в руці,
Скоро впаду з коня...
Степ.
Ні тепла.
Ні вогня.
Ніг я не чую, ні рук,
Тут мені, хлопці, каюк...
І впав...

Ми витягли одинадцять наганів
І куль одинадцять пустили йому в груди...
Нехай тепер нас судять люди —
Ми вбили півживого отамана!
І знов дорога,
Знов дорога,
І знову матюки у бога,
І знов бентежна чорна лють
Та завірюхи каламуті
Їжте, хлопці,

пийте, хлопці,
грійте душу!

Командир
у полі, хлопці,
непорушний...

Командир
у полі, хлопці,
мертвий лежить...

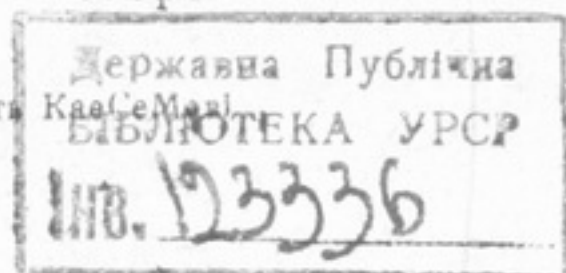
Тільки нам жить!
Тільки нам
жить!

І ми забули, що ми червоні
(Тепло і їжа здолали нас).
Напившись били в м'які долоні —
Тепло і їжа здолали нас.
Ми танцювали всю північ глупу —
Тепло і їжа здолали нас!
А вітер рвав, трощив халупу —
Тепло і їжа здолали нас!
Товариш мій вірний, зарий
моє тіло!

Гудуть вітри,
Сніги вітрить зима...
Ах, облетіло,
Облетіло
Червоне листя
Кров'ю з прапорів—
нема...

І день згорів...
І день,
як я,
згорів.

2. Лави ідут



Весь світ снігами —
Марлею з шпиталю —
Мов рану оббинтовано...
Бараки снігові.
Буянням,
Прагненням
До голубої далі
Не звести голови...
Товариш, друг вірний, зарий мое тіло...
Хлопці,
Бийте кухлі,
Надівайте бурки,
Мертвий командир **наш**
Кличе нас...
Хлопці,
Бийте кухлі,
Надівайте бурки,
Мертвий командир **наш**
Кличе нас!
Коники,
 коні...
 стеги,
 сніги...
Із стремена нам
 не витягти
 ноги!

Ми
ненавиддю
наповнилися вщерть,
Нам одна дорога:
перемога —
смерть!

Із-за хмари
дикий місяць
Витинає ріг —
ми знаходимо дорогу
Без доріг!
Нас чекає в полі мертвий
командир...
Що нам хуга?
гайда, хлопці,
Півбіді!

ДОМНИ

Упало сонце за Дніпром
На плечі вечора в задумі,
Доменний блиск в вечірнім шумі
Махає огненным крилом.
Дніпрові води перейма
З димарями небо—рана
І дим, і блиск, і гул вагранок,
І маневрового сопрана —
Вечірній обрій розламав.
Гей, димарями в небо студить,
Вогнем вирує по ночах.
Які могутні творчі люди!
— Мій друже, слухай буря наче,
Мов дикі орди на ножах —
В домен серця такі гарячі,
І буреломний в серці жах.
— Ковтайте ж вугілля, руду,
Розлийте чавуну озера,
Щоб мільйони тонн продув
Вогненний подих бесемера.

Щоб розплелись димові коси—
Навхрест просторами гудки,
Піддайте сил залізні крани,
Бо ж нам творить у дні—віки
Й гордиться віком Дніпрельстану.
Скотилось сонце за горою
За димарі у степ.
— Мій друже,
Ми ще зустрінемося з тобою,
Ми ще ростем
На праці,
Дужі.
І ми росли в борні, в огнях
Під співи куль, гарматні громи,
Щоб оспівати у піснях
Серця
Революційних
Домен.

1981 р.

Іван Лисогорно

ЛЕГЕНДА ДОНБАСУ

ПОЕМА

Іванові Ле

Шляхи зупинились,
Зламали біг.
Воли поспішали з вагою гарби
крізь долини
на білі горби.
Воли знали:
треба йти.
Десь за горою завод
„Багатир“
(і темпам волячим
вклонився обрій).
Бемкнув гудок
і знову стих,
віщуючи
щось недобре.
Вдарили ломи в зуби льотки,
бризнули зуби
старої домни...

(В кожного жінка,
 діти вдома,
в кожного радість
і свої сльоти).
Юшила кров,
 гаряча кров,
металева кров Донбасу.
Люди відбігали,
жар поборов;
кинув металь образу.
Безліч імен,
прізвищ безліч
(кожен до свого імення звик),
та тут біля домни
на кожні плечі
впало імення
одне:
 робітник.

У кожному тілі система рухів,
а в кожному русі
своя мета.
Чи бачили ви,
як пружить груди,
як стигне у чушках
металь?

У ківш виливали останню здобич,
блукали тіні в завулках диму...
І раптом шипіння прорізав одчай:
— У ковші людина...
Тільки плюскіт.
Тихенький плюскіт.
Навіть метал у цю мить
замок.

... Зігнулись обличчя
чорні, тужні..,

... Ловили обличчя синій димок.
Синій димок...
Синій струмок...
Як згадка про буття.
Ридав паротяг.
Шипів водосмок.
Кричав паротяг
про
життя.

В наказі хазяїна
пана Фріца —
„Ховати з пошаною
тонни криці...“

Десь там на задвірках
гравись діти,
діти не знали,
що близько голод.

Гудками наказали
тужно гудіти,—
чи не сім'ї в угоду?
І під підніжжям
німих корпусів
(навіть хмари всміхнулись яхидно)
наказано було
точно у сім
служити чудну
панахиду.

Шелест, як море:
— Це так хазяїн.
— Видно, правдива в його душа...
Навіть вітер чомусь поспішав
в кожного з натовпу
слово взяти.

І серед двору,
де гори пилу,
де шашлі зглодали залізні зруби,
люди востаннє ближче ступили,
щоб глянути ще раз
на чорного трупа.

Тільки дружина дрижала лячно,
(Хазяїн сьогодні дав троячку),
та діти десь там на задвірках:

— Та-а-а...

Над гробом поклали хреста.

Хрест і троячка.

Це була смерть.

Олекса Влизько

БАЛЯДА ПРО ЛЕТЮЧОГО ГОЛЯНДЦЯ

Важкий
броненосець
відходить
в рейс.
Відходить земля,
мов іржавий дах.
Місток.
Капітан.
На злих вустах
тринадцять чортів,
а на носі
цейс.
У просмиках
корчиться
хмарний лоб...
Над обрієм
сонце
і синій чад,
і дивляться жабами

дула гармат,
роззявивши
в небо
залізний дзьоб.
У жмурках безодня.
Гуркоче даль...
Цвірінька на палубі
теплий
крап.
Дзвенять якорі.
На бакборті трап
тихенько
скрегоче
в холодну сталь...
Мовчить океан
у блакитній млі...
І раптом
наказ:
— Повернути!
— Весті!
Над обрієм
щогла
здіймає хрест,
та прапор
кривавий
на синім тлі...

І гостро,
мов кортик,
напружено зір,
і рвуть
ляйтенанти
смішок на вустах:
На тім кораблі,
на обдертих вантах
розвішено
трупи...
— Як холодно!..
— Бррр!..
Все ближче...
Все ближче...
І жах нароста...
і сморід пливе
броненосцю
в розріз...
але,
налетівши,
легенький бриз...
— Назад!..
— Поверта!..
Пропав корабель...
а на спинах —
мороз...

і тільки но
впала
на палуби
ніч,—
на баці,
товаришу,
стримавши річ,—
сказав про Голяндця
рябенький матрос...
На хвилі
подмухував
вітерний міх...
Схилившись
на чорний, холодний борт,
причувсь капітан.
Рвонувсь, як чорт,
у спазмі,
крізь зуби,
намацавши сміх:
— Летючий Голяндець!
— Ха-ха-ха-ха!
Та це ж
комунарів
розстріляний бриг!..
І раптом,
згубивши підногу з-під ніг,—

в покорчене
череве
регит захав...
У просмиках
крутиться
хмарний лоб...
Над обрієм
золото й
синій чад.
І дивляться жабами
дула гармат,
роззявивши
в небо
залізний дзьоб.
У жмурках безодня.
Гуркоче даль.
Цвірінька на палубі
хмарний
крап.
Дзвенять якорі.
На бакборті трап
глузливо
скрегоче
в холодну сталь.

БУДИНОК-КОМУНА

Ось і село вже—
(Давно не був...)
Традиційний ставок
 і верби...
Та стало кварталом
 в нову добу
 — комуною.
Це—без гіперболь.
Хай вуличок ще
 чудний лабіринт
без толку заводить
 в город чийсь.
Он ба —
 вогнем цегли
куток горить.
Де буря роботи й творчість

З весни ще
 на зборах
між перших питань:

— На зиму нові будинки,
бо:
панські тісні вже
й стоять не так;
А нам щоб
дзвеніли годинником!
Роботи багато,
робота важка,
і дома, і в полі
— всюди.
Хряпали дверима,
хтось зі зборів тікав.
Та більшість:
робила й будем!
Частина у поле
чуть світ іде,
друга на риштовання лізе.
Зростали хліба,
і кожний день
квартал ріс
від рання до пізна.
І камінь, і дерево,
цегла й метал —
в руках ожили від праці
І панські будинки,
що поряд там
у дурнях ось-ось лишаться...

В центрі будинок
Як дуб росте,
Сказати
— буде дубом доби.
І, може, нове в ньому
те, що просте,
і, мабуть, просте, що любимо.
Хтось похитнувся:
— „К чорту змагання!
— Рабство!“
Та гомін з руками:
— Силуєм?
Йди собі!
Не до вагання!
Вниз, головою на камінь.
Знову робота
під синім небом
(лиш діти—ліхтарики речі),
Бо відданий кожний
камінному треба,
поки розворожить вечір
.....
Та тільки метляються
вгору і вниз
навскіс,—мовчазні люди...

і морщать ся брови
куточків карнизу
та луни по залах блудять...
А скинуть з будови
спецодяг риштовань—
дім стане як світ,
як вічність.
І буде кристалем
ясним і прозорим
він падати всім у вічі.
І, знаю, проїжджі
зупинять,
пристоять...
Комуна!..
І зглянуться:
— то-то!
Поїдуть. І хто зна
якою верствою
закінчать оцінку з согу,
Ввійдуть комунари
в світлицю—дім,
щоб більше життя—не калічить.
Та це ж хіба тільки
в комуні одній?
Це—лише піщинка—відчит.

Й до чого наївний,
смішний скептицизм
колишніх людців
і людей тих...
Бо хто спростує факти оці
Каменю, цегли і темпів?

ВІЙНА

Ох, і плакала ж вельмі Аудоцья
Розлівалась у три ручаї—
— Па якій, па якій па дарожцы
Нашы хлопцы ю паход пашлі?
І маліліся салдаткы ды й богу,
Й смуткувала за сыном маць:
— Ой, адкуль вас з якога боку
Ды й да роднае—вйоски чекаць?
А по вйосках—
і осінь і грузько,
А по вйосках—дощі і вітри.
— Виливали свій сум білоруски
І шуміли
соснові бори.

* * *

І шуміли бори...
І так само ж
той—хто бідний—ходив у дранті.
І приходили телеграми
із близьких і далеких фронтів.

Що їм жінка?

О, що їм мати?

Телеграми—холодні такі.

... Умивалися кров'ю Карпати,

Умивалися слізьми—жінки.

А по хатах—

повно малечі.

А по хатах—

і горе, і страх.

— Ой, ізлазили діди із печі,

Щоб за плугом

ходить по ланах!

Гей, лани ж ви,

зелені луки!

Що вам горе і жах війни?

... Віддавали салдатки дукам

У оренду лани.

І чекали:—Де ж—край?

Де—початок?

Проливалися сльози рясні.

Вечорами співали дівчата

І нові вже лунали—пісні:

„Налетела германская картеча,

Да й ударіла в белую грудь.

Ой, прощай ти, жена дарагая!

Ой, прощай ти, радімая мать!“

* * *

Ой, прощай...

Ой, прощай...

— І так само ж,

Той, хто бідний—ходив у дранті.

І приходили телеграми

Із близьких і далеких фронтів.

Й на просторах Уралу,

Сибіру,

України і Польщі—скрізь!

Лились пісні і сльози лились,

а десь—

кров...

за царя і за віру...

І рыдала ж ды й вельмі Аудоцьця,

Разлівалась у тры ручаї:

— Па якой, па якой па дарожцы

нашы хлопцы ю паход пашлі?

* * *

О, дні,

Наповнені слізьми

І смертю вщертї!

Я дивлюся на ваші сліди,

І досі іще

не заметені,

І перед очима минуле
знову мені —

Знов
тлумачать
шпальти газетні
про загрозу—
ВІЙНИ.

ПІСНЯ ТРАКТОРИСТОВА

Гей, у полі,
 де ріллі голі,
Й де гули
 зиму вітри—
Гей у полі та гей у полі } двічі
загурчали трактори.
 І тремтять під ними гони
— пах бензини
 Й диму хвіст—
Що й на п'ятому Фордзоні } двічі
наймолодший тракторист.
Що й на п'ятому тракторі
за кермом
 кермую я.
— Гей, дивіться ви, которі, } двічі
як оре комунія.
Де були смужки і ниви—
ні обніжку,
 ні межі,

— Будуть, будуть в колективі }
і хліба, і фуражі. } двічі

І тремтять під ними гони
— пах бензини

Й диму хвіст...

Я на коні, на Фордзоні }
Наймолодший тракторист. } двічі

Віє вітер буйногривий
і чуприну

мені мне,

всі дівчата в колективі }
закохалися в мене. } двічі

А навколо
поле й поле,
неоглядний неозор...

І трипоче }
Серце моє, } двічі
наче в тракторі мотор. }

Гей у полі ж—
у комуні,

Гей у полі ж,

Гей, у нас

Двадцять борозен, як струни, }
Кладуть трактори ураз. } двічі

А на п'ятому тракторі
За кермом
кермую й я—
Гей, дивіться ви, которі, }
Як оре комунія. } двічі

Микола Скуба

ПІСНЯ ПРО АВТО

— Швидше там!
 Швидше там!
— Досить уже шури-мур!
Рр, розперезувати
гастрономію
порожніх
фраз!
— швидше там! швидше там!
пррр!
— п'ять годин! прр!
Фрраз-Рраз!!..
— Г'ех, і рушила ж машина—
не машина—
 „втомобіль“.
— Тільки шини,
 тільки шини,
а позаду—
 дим і пил!
Г'ех, і рушила ж машина,
не машина—
 а душа:

Тільки шини,
 як пружини,
а під шинами—соша!
Далі й далі!
 вже за містом!
Гойди-гойди!
 гой-дада!
Що нам верстви?
 Що нам відсталь?
Й... Єрунда!
Далі й далі!
 Із-за рогу ж
вітер
 вихорцем в лице—
— Г'ех, коли б такі ж дороги
 скрізь хороші—
 як оце!
Пролітають
 верстви
 й милі,
і поселки
 й хутори—
— Мало в нас автомобілів
і брукованих доріг!
 Ходить сонце в небосині—
 Гарно йому!—
 Добрий шлях!

А у нас по Україні
динаміка...

— на волах!

Україно ж, Україно—

Україно ж ти моя!

Г'ей, машино ж, ти машино—

Г'ей машино ж ти моя!

А машина ж—не машина:

не машина—

а душа—

Тільки шини,

як пружини,

а під шинами—соша.

А машина ж—не машина!

не машина—

а авто:

Тільки шини,

тільки шини...

— Стоп!!!

— Пррриїхали!!

— П'ять на сьому. Вставайте, колего!

70 за годину!—яка краса!

.....
Пропадай моя телега,

все

чєтире

колєса-а-а!

Іван Каляннінов

РОБОТА

День починається так:
трамвай,
цех,
плита.
Гудка нервовий рев
і от
робота бере —
м'язи,
думки
і рух
напружених кров'ю рук,
серця чіткий стук —
все
кладе на плиту.
Крейдою вкрита деталь,
ресмус відточений жде
і вчищена плита
новий
зустрічає
день.

Залізну розмічую річ
і кожним рухом плеч
і кожним рухом рук
темп
батьорий
беру.
Праця моя
проста —
риси навів
 і край,
а далі
буде верстат,
стружок срібляна гра.
З поверху другого я
бачу —
крізь дим і шум:
країна
встає —
 моя,
пісня
встає —
 моя,
як з фонтану
невпинний струм.
Чую —
шумлять дроти,

дим пливе золотий,
рейки на обрій лягли,
і у зеленій млі
на полі цвітуть жита.
Роботи чекає верстат
і майстер до мене:—

— Що ж
довго
деталь
не дайош?
— Зараз.

Керню річ —
і кожним рухом плеч
і кожним рухом рук

темп

батьорий
беру.

„Зульцер“
стоїть внизу,
до нього
частини везуть
з варстатів,
крани важкі.

Кран —
величезний кінь
залізний і молодий

по рейках —

туди

і сюди.

„Зульцер“

зовсім готовий.

Скоро

нафтова

кров

почне розрахований хід...

Гех!

загудуть

цехи.

Завод

до глибин

здрига

ходою

ударних

бригад.



Михайло Олійник

Ще з вечора засвічені вогні
Затріпотіли насвітанку
Й почулося мені:
— Копальня в танку...
Крізь голоси розгонні шахтарів
Стрункі, в дрижанні естокади
І я свій голос вплив,
Лункий і радий.
Вже скільки, скільки днів
Пройшло життя моє на рудні!
На девятнадцятій весні
Не стрів я груднів.
Й сьогодні ранок мився у росі,
До гасел лащився червоних...
Аж естокад присів
Під ходою вагонів.
Гремлять капри понад рікою,
Пружинять списами горі.
Нема романтики-покою,
Бо дні—в горні.

Кривий-Ріг.

Терень Масенко

БУДИНОК ПРОМИСЛОВОСТІ

М. Назимкові

Дні—водопадами тривожної краси...
Я знов іду, куди ходив учора...
Встає над Харковом, задимленим, суворим,
Легке мережево бетонних корпусів.
Там бочки цементу і з каменем вози,
Й луною угорі команда, голоси,
Й залізний грім та дзвяк од риштування,
Що водопадом лле до ночі од світання!
Зриває водопад околиці глухі,
Тече в степи за тумани, за ґрати.
І чується в ньому музика нових слів,
Двох прозаїчних: пляновий початок.
Початок той, що десь як світ горів
В крові, в огні шаленім,
Його вбачав і вірив і творив
Безсмертний капітан заводів—
Ленін.
Коло будинку я стріваю земляків,
Моїх братів од полиньових стежок.
Вони приїхали возить граніт важкий.

На замок єдності, труда і пляну вежу.
Привіт вам, дорогі! Ви сталі нарівні
З пролетарями на шляхи суворі.
В щасливий час! Бо строїли раніш
Собі в'язниці, а панам—собори!
Мої степи врожай панам несли,
А димне місто—кров свою і силу,
І дармоїдам палаци росли
На батьківських розтоптаних могилах.
Гримлять нові часи. Країна степова
В прибоеві пшениць буде світлий горбд...
Рости з риштовання, гора—дзвінка, жива,
До хмар достаньте, мармурові гори!
То ж водопадами тривожної краси
Над містом дні сьогодні, як і вчора.
Республіка встає, задимлена, сувора,
В легкім мережеві бетонних корпусів.
І тільки цементу незліченні вози
Та грім машин, людей, команди трохи—
Оце симфонія про бойові часи,
Про мускулясту, соняшну епоху!

МОЛОДІСТЬ

І в зим пекучім холоді,
І в пишнім зрості весн,—
Розлито вічну молодість,
Мов голубінь небес.
Ніде ніщо не старіє
Ні в людях, ні в землі,
Ні в хмарах, ні за хмарами,
Ні в тім, що має тліть.
Все літ незмінні обіги,
А з ними й нас усіх—
В проклятті, співі й стогоні
Круг одної вісі.
То звільна, то прискорено—
Шаленим шумом гріз
Землею йдуть повторення
В чарівній сонця грі.
Ну, як же не вітати нам
Нового дня прихід,
Коли він ласка матері—
Її прекрасний плід.

Коли з ним повернутися
Припало скільки раз!
Новим Шопенам, Рубенсам
Відбить горіння кляс.
О, світе, загадковий мій,
Це рух твоїх волінь—
Творіння в роках сховані
Виштовхує на кін,
Щоб знов гриміла в колі тім,
У захлинах рулад—
Повік негасна молодість
Любови, гніву й вад.

ГАРМОНІСТ

Кучері на вітер—
На душі вогонь...
Ще й утому витерла—
Гармонь.
Серце в такт вистукує,
Молодо горить,
Схилеться,
Послухає,
Як шумить.
Схилеться,
Послухає:
Сміх чи плач?
— Мила, ну вигукую,
— Пробач!
Дні мої поколото,
Доленька така!
Щастя, дивне золото
У батрака.
Щастя моє, дівчино,—
Руку дай—

Нам дорогу вквітчано
З маю в май.
Милий, більше голосу,
Весна йде!
Ї прихилила голову
До грудей.

Іван Маловичко

МЮД

Наші радощі
 труд.
Під марші, товаришу,
 під сполохи сурм:
Не суму суміш—
 аншлягом МЮД
Сурмачі
 сумлінно
 несуть.
Років деталі
палити б
 в дизелях серць,
щоб кожен
 надалі
З'їв зуби на металі,
щоб кожен
 по металю спец!
Що відстали—
неси і тих:—
На заводи,
 до моторів,
 у працю!

Не мусить бути
Ні сих,
Ні тих,
Ні ситих
І ні „которих“
 двадцять!
Инженери,
 бляхарі
 й трубочисти
Плякатами
 день за днем—
 несіть!
Несіть під свисти
динаміт футуристів
Карбідки очей
 й насоси носів.
Пройшли труби.
І кожне пройдище
Зітре піт
 вам над вухом з носа.
Не чекайте!
 Не прийде
 і не пройде ще,
Хіба у сні,
 навуходоносор.
В пивниць
 жовтому мерéжеві

ЖИТТЯ
чи досить
пекти вам?
Кожним рухом
наперед живіть
й зростаєте
у такт перспективам.
Несімо
під прапором КІМу
голів
електровольтаж
до рудень,
до шахт.
Кров бензином,
щоб пристернами
кров молода!
Товаришу,
доценту знищ
й притуши
серця—
накипільний шлак.
Червоним
полотнищем ротищ
вище піднісьте
аншляг!

Країни

в руках тримати кермо
й відчинити
нові ошири
навколо.

День, як динамо,
немов

крутиться включений комсомолом.

Років деталі
палити б

в дизелях серць,
щоб кожний
надалі

з'їв зуби
на металі,

Щоб кожний
по металю спец!

Інженери й бляхарі—
футуристи—

Плякатами колон
огонь несіть!

Несіть віхті
сонце прочистить,

карбідки очей
й насоси носів.

Сурмачі

сумлінно

несуть:

не суму,

суміш

— аншлагом МЮД

Під марші, товаришу,

Під сполохи сурм—

Наші радощі

визволений труд!



Я. Цалир

УДАРНИК

Темною плямою—дошка чорна,
Прірвою напис на ній:
Прорив...
Федя ударник.
Сьогодні
(І вчора)
Федя змагається
З майстром старим.

— Не відстать!

— Не відстать!

В такт думкам
Кулеметить пневмат;
Говір залізний,
Рідний станкам,
Зрана допізна
(Ніч і день)--
Про м'язи залізні
в живих людей.

* * *

У директора:
— Так і так...
Ремонт капітальний,
а треба дати...
Можна відмовити,
та як артиль?
— Беріть молот
І...

Молотіть!

Аби згода,
взялись гаряче,
Поміж „народом“—
Хихикань,
річей!
Язик гострий,—
а розум—тупий.
Ударника просто
Ладні втопить.

Прихований ворог
і лодар—одно:

— Провалять
(і скоро)

Державний завод...

А сами?..
А сами:
Роботи—аби.
Кусати—кусає
Й не хоче робить.

— І брак, і прориви
На вашім сліду.
З якої пори ви
белькочете тут?
Ударним бригадам
Язик ваш—ніщо.
Були барикади—
Ударник ішов,—
Тепер на заводі
ударницький бій...
Ти шкодиш?—
ти злодій,
Не місце тобі!

* * *

В такт думкам
кулеметить пневмат;
біля станка
ще годину стоять.
Мерехтить електрика,

Тремтить рука...
Напруженість де така?
В яких віках?

* * *

Темною плямою—дошка чорна
Прірвою напис на ній—
Прорив...

— Рухи чіткіше!
Роздмухуймо горна!

Юність юнішай,
Завзяттям гори!

Це зірве промфінплян,
 Й чорну дошку, як кару,
 повісить над нами,
Де на себе ганьбу
 будемо
 читати ми
З обличчями, заллятими соромом,
 і похиленими головами.
І спокійно годі...
 (уявіть собі площу на мить,
Де з властивим їй громом
 гремить революція.
Проходять спокійно і певно вожді,
 що зуміли її запалить,
І їх покій відбито у бурі повсталого людства).
Так спокійно ішли
 три комсомольці—
 умовні судді.
А за ними непевно ступав,
 без догляду і конвою
Майстер у білій,
 як день,
 бороді
І з лисою,
 як гарман,
 головою.

Коло мертвої домни
 тимчасовий засів
 трибунал.
І без запитань захисника
 й прокурора
Було встановлено:—
 головна вина—
Недбайливість майстра старого.
І замість приговору—
 посипалась біль
 дорікань,
І замість покарання
 і загрози
Перед морем облич,
 як нечувана сповідь,
 в дідка
По чесних щоках
 капотіли і падали сльози.
І з ними скотилась його вина.
Всім у вічі дивився,
 як свій,
 не лукаво...
.....
Хай живе психологічний трибунал
Більшовицької волі і права!

СТОЛИЦЯ

Коли підїжджаєш, то серце боїться:
Невже це столиця?

Невже це столиця?!

Із переду йде, як в полку музиканти—
Тривога.

І думаєш:

справді,

невже ті „хохланди“,

Що в віках чорноземних не бачили криці,—

Будують свою многошумну столицю?!

І відповідь гордо підноситься там, де

За небо хапається башта поштамту,

І там, де могутньо, як грім марсельєзи,

Гудки за безтрубним озвалися Дезом.

І там, де підніметься шум Тракторобуду,

І там, де риштовань зібрались споруди.

І думаєш:

Ні!

Не з одним тут народом

В гудках прокидаються ранком заводи.

І знову, як доказ, з очима в окраєць,
Трамвай через міст
 проводить китаєць.

Зачувши сирени сигнальний крик,
На роботу в завод
 поспішає калмик.

І далі, і далі,
 як бенгальські вогні,
Змішалися раси—робочі одні.
І хочеться міцно затиснути рота
Усім шовіністам, усім патріотам
І викрикнуть дужо,
 щосили і моці:

Зростаєте!

Живіть!

Міжнародні столиці!!!

ШАХТАР

I

Бийте об вугіль боєм,
Гучно, щоб чули всі.
Батько вмер в забої,
Та смерть ця не лячна синові.

* * *

Хата у нього—штреки,
Штреки у чорнім снігу.
Він любить невтишний клекіт,
І вагонеток гул.

* * *

Штайгер

завжди

говорить:

— Вдався в батька свого,—

— Сила

зруйнує гори,

— Сила

— огонь.

II

В шахті
і темно
і смугло,
В шахті
не чути
пісень:
Що ж,
коли зрісся з вуглем,
Його змінив на все.

III

А надвечір
кайло звисне,
Чорний путь рука стира.
І тоді вже
в грудях стисне,—
Коли крикнуть:
— На горі!

IV

Вечером у виселку
(де вугілля й камінь),
Тут у цьому виселку
Гуляють шахтарі...
... Місяць ніби кайло
у горі...

v

Зорі

„Вольтами“

горять

І на землю сіють блиски.

... Стихла пісня шахтаря:

Бо вже ранок близько.

Віктор Гудим

ОДНО СЛОВО

Пилюга припала до шкіри облич,
Та вже не вернути—не зви і не клич!
Засідлані коні топтали дорогу,
І ятрилась дума

— Скоріш на підмогу:
Там прапор червоний боронять брати.
Дзвеніли удила...

— О коню, лети!
Запінених коней зустріли вогнем,
Не чули зневіри—лунало:—підем!
Дорога плазує,—згубилась за лісом,
На сосни чубаті спустилась завіса:
Задимлений обрій в загравах палав—
Надірвані гули—котились до лав.
Розбуркало сосни—то Макс зататакав.
Та коней не спиниш:

— Атака!

— Атака!

... Один від заводу, а другий *soldat*:
З далекого краю прийшов воюватьь.

З далекого краю вони—окупанти:
У сірих шинелях, у сірому дранті,
Це їх обдурили—на брата ведуть,
Вихоплюють серце—скровлюють путі!
... Схристилися шаблі—обидва бліді:
Хвилина чекання—і слово тоді.
І слово промовив чужинець-салдат:
Як постріл далекий упало—Кам'рад!
Та як зрозуміти чужинця тому?
Він руку підводить байдужу, німу.
І бачить чужинець погрозливі очі,
І бачить чужинець... спазмично белькоче.
Теплінно налялися очі зелені—
Одне лише слово зірвалося—„Лєпі!“
Одне лише слово вронили уста...
... Рука опустилась у нього пуста.
Я знаю—ще будуть смертельні бої—
Та слово це буде паролем своїм.

З КОЖНИМ ДНЕМ

З кожним днем—
 надзвичайні темпи.
З кожним днем—
 не впізнати села.
Колективами
 · буйно
 ростем ми,—
дні ж минулі—
 на зламі
Вітре—
 марші грай
Променисті
 про радість цю.
Дозріває нова пора,
без слинявих традицій.
Розігнавсь
 корпусами до хмар аж
цукровик, задимілий від праці.
„Люди“ хай
 минулим марять,

ми ж
 сили свої—
 колективізації.
Зацвітає на межах
 село-колектив —
це ж не мрії
 одимлених буднів!
Скоро звістка степи облетить,
що країна трудящих
 — Комуна,
Над ланами
 єхидне небо,
простяглось,
 скоцюрбилось...
 Наша ж ціль—
нам простору в синь,
 нам же треба
розгону
 для днів цих!
З кожним днем—
 надзвичайні темпи.
З кожним днем—
 не впізнати села.
Колективами
 буйно
 ростем ми,—
дні ж минулі—
 на алам!

ПРОЛОГ

Дороги знов—
туди, де і раніш:
на Юзівку,
на Горлівку—
— в туман,
де скрип і свист,
і гуркіт
гірше, ніж
небесного гудіння
балаган.

— Там в димі дум
і куряві одвічній
дзвенять шляхів
нагострені ножі,
і, виростаючи,
ростуть
катастрофічно
свинцових літер
дикі тиражі.

І м'язи грають
Найденою грою,
де виростає
вирізблений
мур,
легені дихають,
як анероїд
в країні штормів,
вибухів
та бур!

Ростуть пісні,
ростуть пісні і строфи—
творіння сірих,
невблаганних рук,
і вироста
екваторами брук,
що йтимуть ним
залізні
катастрофи...

Що тут слова,
що тут слова пусті
і нескладної видумки
химери,

коли ростуть
вгинаючись
путі
до ще не знайдених,
не рождених
Америк...
І хоча з-під ніг:—
— плазуєте ви
все таки...
і сичите,
пускаючи
на нас
огонь солодкої,
махрової
естетики,
що вже давно,
давно, як ви, погас...

— Ось він встає—
у сірому халаті,
ось він стоїть,
кусаючи
язик,
ось він іде—
у муках
і проклятті,

— поет і робітник.
у тьмі і куряві:—
— Ось він росте,
вигоюючи рани,
розтерши бронзу
виснажених чол,
з ім'ям творця
і м'язами титана,
з надхненням бур
і вогнищ—
КОМСОМОЛ!

К. Маренко

Забійник ш. № 30.

У ПЕРЕКОПАХ ВУГІЛЬНОГО ШТУРМУ

Мов обсмалене чорне обличчя,
Бриль широкий—шахтарський мундир.
... Як від плуга,—
Нема ще півріччя...
Але ж твердий, стійкий бригадир.
В перекопах вугільного штурму,
Він сьогодні новий партизан.
Замінив пориванням сурму.
Обушком—старий обрізан.
Він забув про степи з очеретом,
Де багнети відплакали дні,
Про нове неоспіване кредо
Він складає шахтарські пісні.
І на заклик заводів, мартенів
Він щоденно... виконує... сто.
В нього в серці заграви буденні.
Хто зломить його може?... Ніхто!

А на зборах під оплески теплі—
Машиністом нам Шуру послать!
.....
— Гей, прощай, обушок. Вищі темпи
Буду завтра на врубівій брать.

Л. Зимний

ПІСНЯ ЖЕНЦЯМ

Гей не яром,
Гей, не яром,
Гей,
та й не долиною.
Колектив пшеницю яру
підтина машиною.
Не дзвеніли рано коси,
не дзвеніли по росі,
ніг не били баби босі
по стерні у поросі.

Від машини степом луни,
а пшениця ж як жива.
Гей, на полі у комуні,
більшовицької жнива.

Гей, не яром
Гей, не яром,
Гей,
та й не долиною.

Добра слава, то не даром
за комбайн-машиною.
Ні тобі складати в копи,
ні ціпами на токах.
Все сама машина робить
в машиністових руках.

Від машини степом луни,
а пшениця ж як жива.
Гей на полі у комуні,
більшовицькій жнива.

Гей, не яром,
Гей, не яром,
Гей,
Та й не долиною
За комбайном „Комунаром“
півсела комуною.
Розляглись пшениці ярі,
розіслалися жита.
В дружній праці комунари
завойовують життя.

Від машини степом луни,
а пшениця ж як жива.
Гей, на полі у комуні
більшовицькій жнива.

ЗБОРИ

Коли гудок пронісся містом
І пролунав за бором тричі,
На завідському
 передмісті
Скликали збори робітничі,
Скликали тут
 з цехів, з майстерень
Шереги врочистих облич
І, наче шум стальних
 шестерень,
Окутали травневу
 ніч.
І ніби звук
 притих металю,
Впірнувши в вечерову вись,
Напруженням
 греміли далі
В околицях
 робочих міст.
Десь виринали

Ми міць свою,
Як в шумах вод—
Несем на службу
 промфінпляну...
Його урочисте обличчя,
Немов з плякату,
 кида грім...
— Героєм бути
 нам так личить,
І до загину
 в цій борні.
Щоб кожен поступ
 Нам відмітить
роботою оцих завдань.
Скажіть
Тоді, хто зрікся ниттю,
як це виконуєм
 ми плян...
Ми всім сьогодні
 рапортуєм,
Днів наших і мет
впізнає цех.
Ми—в вирі,
 в полум'ї гартуєм,
поклавши цю дорогу
 з цегл,

Ми рапортуєм,
що сьогодні
ввесь програм
виконали —зверх.
Нехай шумлять,
рокочуть домни,
відчувши поступ
наших ер.
Відчувши, як пульсує темп,
Про що з стіни
кричить плякат...
Хай буде й завтрашнім
— в нас днем
Змагання
цехових бригад.
.
Слова летіли наче град.
З запалом слухали—промову.
Засідання пройшло—бригад
Заключним словом комсомолу.

Д.м. Чепурний

ШАХТАР!

(Уривки з поеми)

I

Дим—ніби чорні смуги,
А поїзд летить і летить,
Туди—де Донбас і вугіль,
Туди—де в землі брати.
Це їдуть новітні робочі
Із шумних кварталів і сел.
І кожен без ляку, охоче
Кайло в забій понесе.

II

Вугіль—
 це хліб Донбасу,
Вугіль—
 це дужа кров,—
Щоб наша країна не гасла
Ї робила нестримний крок—
Збільшити треба працю,

За кожну хвилину і час
Цифри:

7

і

17

Кружляють в очах.
Багато ще треба сили,
Та силу лиш ми принесем.
— Слово належить Косилові
Від КаеСеМ.

III

Стукають кайла у такт,
Падає вугіль із пилом,
— Тепер працюєм не так,
Сьогодні більше зробили,
Лямпа стоїть біля ніг
(Лямпа бліда зроду).
— Тут камінь твердий заліг,
Тяжко рубати породу.
— Та дужче ударимо боєм!
(Кайло—це друг шахтаря),
Ширшають темні забої,
А очі огнями горять.

З М І С Т

	стор.
Передмова	5
П. Усенко — Ідуть	9
„ — Зустріч	11
„ — Весняне	14
С. Крижанівський — Потенція	15
„ — Порт	16
Я. Гримайло — Сельбудівські вечори	18
М. Шеремет — Бюлетень з вугільного фронту	22
„ — Карнавал	26
„ — Газоатака	28
Л. Первомайський — Дванадцять	30
І. Гончаренко — Домни	36
І. Лисогорко — Легенда Донбасу	38
О. Влизько — Баляда про летючого Голяндця	43
І. Вирган — Будинок-комуна	48
М. Скуба — Війна	53
„ — Пісня трактористова	57
„ — Пісня про авто	60
І. Калянніков — Робота	63
М. Олійник — Ще з вечора засвічені огні	67
Т. Масенко — Будинок промисловости	68
І. Бойко — Молодість	70
„ — Гармоніст	72
І. Маловичко — МЮД	74

Я. Цашир — Ударник	7
Є. Фомін — Трибунал	8
" — Столиця	86
Д. Чепурний — Шахтар	88
В. Гудим — Одне слово	91
М. Шпак — З кожним днем	93
С. Голованівський — Пролог	95
К. Маренко — У перекопах вугільного штурму . .	99
Л. Зимний — Пісня женцям	101
І. Семиволос — Збори	103
Дм. Чепурний — Шахтарі	107

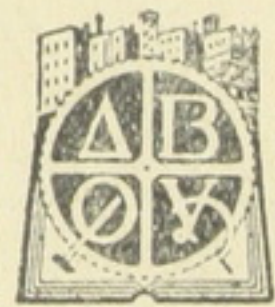


2400
30/3
2

Ціна 20 коп. (Р)

А 8195/29.6

РЛ
№ 2475



118

537419
конт.